

DVA BIVAKA V STENI ŠIŠE PANGME

SLOVENSKI STEBER

ANDREJ ŠTREMFLJ

Brez kančka veselja nad vrhom in preplezano steno se postavim Pavletu pred objektiv: tako praznega se nisem počutil še na nobenem vrhu. Kje je zadovoljstvo nad uspehom, nad doseženim ciljem? Kje je radost zmagovalca, ki so mu padli pred noge vsi bližnji in daljni sovražniki? Kam je izginil občutek radostno razbijajočega srca v grlu, ki sem ga poznal še na sedemtisočaku Nyanang Riju? Kje so solze sreče, trepljanje prijatelja in objemanje? Zakaj stojim tu, na tem kupu snega, in se mi zdi nesmiselno dvigniti roko, v kateri stiskam cepin?

Ne vem!

Tudi pred pol ure, ko naju je stena izpuštila na vršni greben in preden sem se lotil iskanja pravega vrha, ni bilo nič drugače. Sama gola dejstva: preplezala sva steno; od vrha naju loči nekaj deset metrov, ne glede na to, kateri je tisti pravi, najvišji; čaka naju še tehnično nezahteven sestop, kjer bo mogoče nekaj orientacijskih težav; znočilo se bo čez dobrih šest ur; vse potrebno za bivak še vedno nosiva s seboj, tako da naju noč sploh ne more presenetiti.

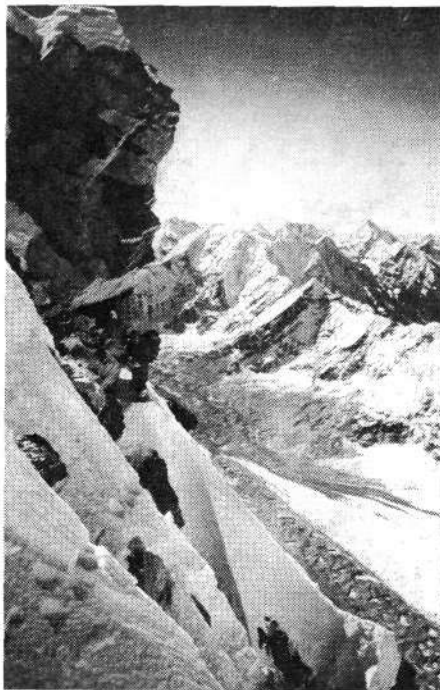
Presenetila sta me bližina vrha in nenauden konec stene.

DVA NAHRBTNIKA IN DVA PARA NOG

Tri dni počitka po vrnitvi z Nyanang Rija sem dobro izkoristil. Najprej sem en dan preživel v brezdelju: prepustil sem se sladkobnim užitek zmagovalca. Ves dan sem postopal med šotori, klepetal s tem ali onim in v jedilnici stikal po sodih za dobrotami. Šiša Pangma je bila še tako daleč, da mi skrbi zavoljo vzpona v steni niso mogle pokvariti razpoloženja. Plaval sem na oblakih zadovoljstva in sploh nisem opazil temnih senc, ki so vse bolj zakrivala Filipov obraz.

Naslednje jutro sem se malo streznil. Stena se je kot velikanski oblak počasi pomikala po mojem nebu in mi začela zastirati bleščečo svetlobo prejšnjih dni. V dneh, ko smo jo opazovali iz vseh možnih kotov in perspektiv, je zase obdržala nekaj skrivnosti. Hotel sem jih razkriti prej kot čisto tam, v steni. Ves dan sem se podil po morenah nad bazo. Toda stena mi ni razkrila vseh neznank. Zaposlila pa me je tako, da ni bilo časa za strah pred odločilnim spopadom.

Zadnji dan pred odhodom v pomožno bazo in naprej v steno sem se začel pripravljati že zgodaj, takoj po zajtrku. Nerodno je bilo le to, da še vedno nisem

Takšna je smer v Slovenskem steburu

vedel, ali bomo trije ali morda samo dva. Filip je bil vsak dan bolj molčeč in zagrenjen. Vedel sem, kaj ga muči, pomagati pa mu nisem znal. Bolj ko se je dan nagibal h koncu, bolj sem slutil, kakšen bo konec. Po večerji, ko sva se že spravila spat, sem ga vprašal, kako se je odločil.

Odgovor, ki sem ga sicer pričakoval, me je kljub temu presenetil. Postavil me je na realna tla. Ves čas priprav sem odlašal z odločitvami, koliko hrane in goriva bo treba vzeti s seboj, ali je potreben šotor ali ne, kako naj se odločim glede plezalnih vrvi, števila klinov in vponk, pa rezervne obleke in še mnogih drugih drobnarij. Sedaj pa, ko je postalo jasno, da sta na voljo samo dva nahrbtnika in dva para nog, ki ju bo nosilo, so se začela kopičiti številna vprašanja.

Na Filipa je isti stavek učinkoval drugače. Bil je, kot bi odložil težko breme. Sedaj se je ves lahkoten prepustil toku življenja. Prejšnje dni molčeč, zagrenjen in nepristopen je v trenutku postal pravo nasprotje temu. Govoril je naprej in nazaj, o pomembnih, še več pa o nepomembnih stvareh — kot bi hotel nadoknaditi zamujeno iz prejšnjih dni. Moralo je biti že zjutraj, ko sva zaspala.

DAN, KO SE USTAVI ČAS

S Pavletom sva se hitro sporazumela o vseh spornih odločitvah. S težkima nahrbtnikoma in polnima želodcema sva

Tik nad prvim bivakom v Slovenskem steburu je bila v višini 7250 metrov nevarna strmina z ledom, snegom in skalami Foto: Andrej Stremfelj

kmalu po kosilu zapustila bazo. Takoj ko sva taboru obrnila hrbet, sem začel razmišljati, če imava res vse s sabo. V mislih sem pregledoval vsebino nahrbtnika in jo primerjal s seznamom. Manjkal je kuhalnik s posodo; tudi Pavle se ni spomnil, da bi ju vzel. Vrnil se je v tabor in je oboje našel v jedilnici na sodu.

V pomožni bazi sva še enkrat izpraznila nahrbtnika in ju ponovno naložila. Izločila sva še nekaj malenkosti, za katere sva smatrala, da niso nujno potrebne.

Stena je žarela v zadnjih sončnih žarkih, ko sta naju Žare in Matjaž povabila na večerjo v spodnji šotor. Jedli smo kar zunaj na skali. Nismo se veliko pogovarjali o prihodnjih dneh. Bil sem presenetljivo miren. Čutil sem se popolnoma pripravljene. Zvečer sem hitro zaspal.

Nočni mráz je umiril življenje na ledeniku. Vsake toliko časa me je zaskrbelo za kakšno nepogrešljivo stvar: sem jo vzel s seboj ali ne? Dereze! Imam jih, ampak pozabil sem jih preizkusiti na gole čevlje brez protektorjev. Toda saj sem jih prestavil le za najmanjšo možno razdaljo!

Takoj za moreno naju je zaustavil gladek led. Črne slutnje so se pokazale za pravilne: dereza mi je skakala sem in tja, potem ko sem jo že pritrtil. Kaj sedaj? Orodja nimava s seboj. Začel sem iskati

kose opreme, ki bi lahko nadomestili ključ in po nekaj brezuspešnih poizkusih našel rešitev: z delom žepnega noža, ki služi za odpiranje konzerv, sem odvil vijak in tako na novo nastavil dereze.

Na zgornjem platoju ledenika sva zašla v labirint razpok in se morala navezati. Iskala sva prehode in tako izgubila veliko časa. Morala sva visoko pod steno, potem pa daleč nazaj do tja, kjer sva načrtovala vstop v najino novo smer.

Vstopila sva ob treh zjutraj. Za plaznim stožcem in strmim ozebnikom sva se zagrizla v neskončno dolgo ledišče spodnjega dela stene. Ure dolgo sva se vzpenjala v enakomernem ritmu: za naju se je ustavljal čas. V soju mesečine sva izbirala predele pobočja, kjer je bil trd led prekrit s snegom.

Monotonijo je prekinil veter. Zaverovana v plezanje sva ga občutila šele takrat, ko je postal pravi vihar. Zasipal naju je s snegom in se zažiral do kosti tam, kjer nisva imela obleke, nepropustne za to nadlogo.

Sam sem si hitro oblekel podloženo vetrovko, Pavle pa, ki je imel kot zadnjo nepropustno plast samo kombinezon, je odlašal z oblačenjem; strmo ledišče pač ni najprimernejši kraj za takšno opravilo. Prezibal je vse do jutra, ko se je oblekel na drobni polici pod prvo previsno skalo. Toda ta čas je izgubil dobršen del svoje notranje energije. V naslednjih dneh je navidez brez vzroka kazal znake izčrpanosti; napredoval je pod svojimi zmožnostmi in konec koncev plačal davek za tisto jutranjo napako s hudimi zmrzlinami.

ŠOTORČEK V STRMI STENI

Ves čas vzpona sva nesporno obvladovala situacijo. Nikdar se nisva navezala, ker za to nisva čutila potrebe. Poleg tega sva tako prihranila veliko časa. Jedla sva malo, skoraj nič, in sicer le zjutraj in zvečer. Samo prvi dan sva si privoščila poluren počitek za kosilo, potem pa naju je plezanje tako prevzelo, da nama hrana čez dan sploh ni prišla na misel.

Še preden je sonce zašlo, sva postavila šotor za prvi bivak. Toda polica je bila veliko preozka in nikamor nisva mogla pošteno pritrčiti najinega ubogega pribezličja. Edina možnost je bila ta, da sva skozi dno šotora na notranjih vogalih zabila po en cepin v snežno polico. Kljub temu sva odlašala z vselitvijo: nihče si ni upal v podrtijo, napol visečo nad grozljivo globino, za nameček pa še slabo pritrjeno. Po dolgem iskanju nama je daleč od šotora uspelo zabiti kline. Nanje sva pritrčila plezalno vrvo in jo speljala do šotora, skozi luknjo, ki sva jo napravila v zadnji steni, pa sva speljala to vrvo, na

katero sva se navezala. Vso noč sva predremala v napol sedečem položaju.

Za šotorom se je stena strmo dvignila: zaplezala sva v pravi, izraziti steber in iskala prehode med navpičnimi gladkimi stolpi. Poledeneli žlebovi so si sledili drug za drugim. Povezovala sva jih z večkrat nerodnimi in težavnimi prečkami okrog številnih razov s puhlim, nestabilnim snegom, ki je prekrival gladke plošče. Toda vedno, kadar sva bila v zadregi, nama je stena ponudila rešitev v obliki prehoda.

Prostor za drugi bivak je bil precej ugodnejši od prvega. Bila pa sva pozna: sonce je zašlo, še preden sva postavila šotor. Ponovno se je prikradel veter, ki naju je potem spremljal vse do vrha in še lep del sestopa. Močni sunki bi nama kmalu odnesli šotor: vrag je snel enega od vogalov zunanjega šotora, potem ko sva bila že na toplem. Vendar nihče ni zbral toliko poguma in volje, da bi šel ven in ponovno pritrdil vogal. Veter nama je zato vso noč nosil snežne kristale v šotor, ki so se usedali vsepovsod, na obrazu pa sva jih občutila kot drobne zbadajoče igle.

TRIJE VRHOVI

Stena ni popustila vse do roba. Strmi žlebovi, začinjeni s skalnimi in poledenelimi skoki, so naju tik ob razu stebra pripeljali na greben le nekaj metrov od vrha. Stena se je končala tako naenkrat in nepričakovano, da sem popolnoma nepripravljen zagledal pred sabo prostranstvo Tibeta. Za nameček sem bil povsem zbeigan zaradi treh vrhov, ki se razlikujejo med seboj le za nekaj metrov. Zaradi sestavkov in fotografij v literaturi, ki sem jo prebiral pred vzponom, sem zapuščal vrh v prepričanju, da je od vseh treh najvišji prav tisti, na katerem sem bil, vendar pa me je negotovost žrla ves čas sestopa. Popolnoma potolažiti me ni mogel niti Viki, ki je bil s Filipom na vrhu en dan za nama in je ugotovil, da sva bila s Pavletom na istem, to je pravem vrhu. Šele v bazi, ko sem še enkrat natančno pregledal angleške fotografije in prebral opis njihovega vzpona, sem se prepričal, da je fotografija, kjer stojim povsem brez volje, kot kup nesreče, nastala na najvišji točki Šiše Pangme.

S ŠIŠE PANGME NARAVNOST V KLINIČNI CENTER

PLEZANJE PO ROBU ŽIVLJENJA

PAVLE KOZJEK

Ura je pol dveh in sonce žge z vso močjo. Nikdar si ne bi mislil, da je v Tibetu na 5200 metrih lahko tako vroče. Naš bazi tabor je dobro skrit pred vetrom in na široko odprt sončnim žarkom, pa vendar se zdí, da takšna vročina kar ne sodi

na visoko planoto, obdano z vencem še dosti višjih gora. Celo bližnje jezerce je danes videti prijazno in toplo; v resnici je v njem utekočinjen led.

Andrej Štremfelj in Pavle Kozjek po vrnitvi z vrha Šiše Pangme; medtem ko se je Štremfelj vrnil popolnoma zdrav, je dobil Kozjek hude omrzline, ki so mu jih v Ljubljani že operirali

